

VELL I NOU

REVISTA D'ART

« GRAVATS »
**BAGUÑA I
CORNET**

Mallorca, 192 - BARCELONA - Telèfon 7452

**PIANOS AUTOPIANISTES
CHASSAIGNE FRÈRES**

de 65 i 88 notes

Passeig de Gràcia 38

J. CUYÀS
TALLAS - DECORAT
RESTAURACIONS

Casanova, 31 - BARCELONA

G. Homar

Canuda, 4 - Barcelona

Mobles, Làmpares
Mosaics, Decoració
Compra i venda
d'antiguitats

CARVAJAL

SAGELLS PER A
COL·LECCIONS

ANTIGUITATS

Plaça del Teatre, 1, ent.^{sol}

BARCELONA

Grans Magatzems El Siglo

SECCIÓ DE CURIOSITATS - 3.er pis

EXPOSICIÓ I VENDA DE

ANTIGUITATS

J. VALENCIANO

ANTIGUITATS

CORRIBIA, 2, Pral.
BARCELONA

J. Dalmau
ANTIGUITATS
MOBLES CUADROS
PORTAFERRIGA 18

XAMPANY

COSSÉ

EPERNEY

GRAND CUVÉE
DOS ESTRELLAS

SARVA

AIGUA DE TAULA

— MANANTIAL —
PARC GÜELL

P. REIG I FILL
RAMBLA DE CATALUNYA 23
RESTAURACIÓ I REPRODUCCIÓ
DE MOBLES ANTICS

FLORENCI VECIANA
DAURATS : RESTAURACIONS
MARCS
Trompetes de Jaume I, núm. 1

MAS
FOTOGRAFIA D'ART
Rosselló, 277 - Barcelona

L. HOSPIED I C^o ESMALTS, COBERTES
GOLFE JUAN A. M. ORS I BARNIÇOS *

VELL I NOU

REVISTA QUINZENAL D'ART

BARCELONA
15 MAIG 1915

Redacció: Bon de la Plaça Nova, 4
Administració: Portaferriça, 17, Llibreria

30 CÉNTIMS
ANY I - NÚM. 1

RETRAT, per Francesc Galí

FOT. MAS

DIBUIX PER A UN PLAFÓ, d'En Francesc Galí

FOT. MAS

EN FRANCESC GALÍ

EN Galí és el pintor de l'aire. L'aire tindrà una uniforme transparència en un plafó que ara crea i que'l farà grat a tot sentiment. Es aquesta obra última seva, on també hi ha cavalls arcaics, equilibrades figures humanes i ocelles volant per l'espai, el resultat de no pocs treballs i de llargues meditacions. Es diria que tota l'obra d'en Galí, fins ara, ha anat a trobar un sol punt per a determinar la imatge; que tots els seus dibuixos colorits, tant plens de gràcia i d'harmonia, han estat com un entrenament. L'obra d'art creada per en Galí, no és espontània; la improvisarà, si es vol, en un instant, mes després de molt madurar-la dintre de si mateix.

Mirem aquesta obra per a determinar el seu art. Les línies dels contorns es fonen amb l'ambient; el dibuix és bla en un sentit de pastositat i el color és treballat com una pasta, diferenciant-se poc a poc matitzats els valors, essent preciosa la matèria. Tot té una coloració grisa, però que brilla com la vibració de l'atmosfera. El contorns dels objectes no queden retallats per la línia; es confonen formant com un pla, i tot, com en un tapiç, queda a primer terme. Les formes guarden una llei d'harmonia geomètrica. Tot manté equilibri dintre de la més plaenta gràcia. El dibuixant i el pintor s'han fós en un mateix sentiment que's tradueix en magnificència dintre de l'ampla decoració.

Aquest sentit decoratiu que dona a les seves composicions en Galí, no mata en ell l'expressió de un sentiment poètic. Al contrari, l'aviva. No és, la seva decoració, banalitat vulgar de recerca industriosa. Noble llenguatge parla l'artista i noble vol que sigui el posat de les seves imatges. Per aquesta noblesa ha anat cercant la manera de lligar, sense rompre la llei suau del ritme que uneix les coses, lo arcaic amb lo modern, lo primitiu amb lo contemporani, lo nu amb lo vestit.

DIBUIX AL CARBÓ, per Francesc Galí

FOT. MAS

Dalt d'un marge que pot servir de basament per a una estatua, els braus cavalls menuts que tenen l'estructura dels corcers del Partenon que guien el carro del Sol: arreus arcaics. Al seu costat, guardant la deguda harmonia, figures humanes habillades amb indumentaria moderna que reté i conserva tota la noblesa del posat d'un còs nu. Per a aconseguir-ho, en Galí estudia la completa nuditat dintre la composició; mes després la vesteix amb forma que sota la roba palpiti la carn, es dibuixi un muscle tangible i consistent. Els trajos d'ara, que s'adaptin completament a la forma humana, permetent resseguir tot el seu dibuix. Un trajo de sport, quedant la figura rítmicament moguda, tota plena de gràcia ella; trajos femenins, després, d'entonació grisa com la tònica del quadre, com la llum que hi vibra. Al mig — tot ben agrupat — la figura eqüestre de la dona que tira amb l'arc la suau i dolça fletxa. Per sota els cavalls

DIBUIX AL CARBÓ, per Francesc Galí

FOT. MAS.

i entre tot l'agrupament, les figueres de moro, la vegetació del suburbi ciutadà, que tant grata és al pintor i que té un bell sentit decoratiu amb la seva flor i el fruit de porpra, pintats per en Galí amb aquell mestratge que en Van Gogh pintava els girassols. Figueres i etzevares, florides també. Pel fons passen volant — amb aquella postura de les ales tant característica i pròpia del nostre artista quan pinta les orenetes mansoies, ànecs de colors, amb el plomatge que es fon també amb l'ambient; ocells que passen per damunt del bosc i que fan recordar aquelles bones paraules d'en Francis Jammes, fent com una petita oració a una becada. Tot té sentiment de poesia i joventut.

Aquesta cacera, que és l'assumpte de la composició d'en Galí i que agafem de pretext per a parlar del seu art, té un sentit arcaic i modern, indígene i exòtic. Segons com es mira, sembla aquesta cacera, amb el seu cavall i el seu arc, presa d'un manuscrit persa d'altres temps; segons com es mira, és de tot just ara i d'aquí a la vora. Mes aquesta que sembla contraposició de temps i de lloc, no és altra cosa que harmonia. La major bellesa i elegància dels versos consisteix moltes vegades en l'oposició i contrarietat de les paraules, i així pinta en Cristòfol de Fonseca la formosor de l'Univers, que de coses tant varies, en virtut de l'artifici diví, es fa unitat i amor. I així, en Galí, dins la seva composició, ha fet unitat equilibrada

de contraposició, amb aquell clar sentit de les coses que acredita els artistes venecians, aixecant com idealitat el món material i sensible, i sabent mesclar en un mateix lloc i en una mateixa acció lo arcaic i lo contemporani, i fent de lo exòtic cosa pròpia. I així es veu en les Bodes de Canà del Veronès que pinta la humil túnica de Jesús al costat del brillant habillament del Gran Turc i els mantells dels apòstols amb el faust de les armadures de Carles V o de Francesc I. I tot guarda la deguda harmonia, i res és anacrònic, com no es pot titllar d'anacronisme aquell neixement de Sant Joan, de Ghirlandajo — i tants d'altres — hagut a una arcova de la quinzena centuria, rodejada Santa Isabel de dames florentines, habillant robes del siscent. La història santa a Florença — diu un remarcable cronista — és la història de les grans famílies de la República sota un plan diví. I res pot dir l'arqueòleg de l'anacronisme davant de tanta magnificència.

I aquest és el sentiment de la composició d'en Galí. La indumentària moderna no serviria per a la magnífica decoració interpretada per home de vulgars maneres. Mes en Galí l'aprofita. I una composició remarcadament arcaica, una escena de cacera persa, on la figura nua tira l'arc cabalcant en el brau cavall, queda vestida amb roba d'ara, plena de la mateixa noblesa i harmonia, i queda traslladada l'escena, que podria semblar exòtica, a un caminet dels suburbis vorejat d'etzevares i figueres morunes.

Aquesta pintura d'en Galí, tant pastosa, agrada, sedueix, afalaga la vista; aquests celatges, inundats de llum, tenen una originalitat i una magnificència inexplicables; el seu dibuix té amplitut i noblesa. I la línia que'l traça té riquesa de matís.

El sentiment artístic de lo decoratiu, que li podem veure en totes les seves composicions, tant en l'arquitectura d'un bastiment marítim com dins l'estructura d'una figura equestre, l'aplica també com en un ofici manual — d'alta noblesa — a les arts del moble. I aquests mobles agafen un caràcter que, semblant arcaics, es veu ben bé que són d'ara, i, apareixent exòtics, queden ben catalans.

ROMÀ JORI

EN FRANCESC GALÍ COM A MESTRE

EMPRE m'ha desvetllat una profunda admiració, la generosa virtut dels qui's dediquen a la pedagogia en el ram de les arts, perquè ells no tan sols donen als seus deixebles el tresor de les seves experiències, sinó que descuiden, en bé d'ells, la continuació de les propies obres.

En un temps i en un país com els nostres, tant refractaris a la generositat i al sacrifici, això és una cosa heròica i pot-ser ha estat una cosa heròica en tot temps, car els petits esperits sempre han volgut el misteri a són entorn. No hi ha entre nosaltres gaire gent capaç de cedir, ni gaire-bé de ensenyar les seves armes als veïns, i els qui en són capaços, ho duen escrit en el front amb senyals que han passat de moda, dies hà entre nosaltres.

Es clar que aquí's tracta del veritables pedagogs, dels qui tenen alguna cosa per donar, i mai dels qui simulen cedir lo que mai han posseït, i han fet d'aquest gest una manera de viure. En quals braços el gest no solsament pert el seu aire heròic, sinó que's torna una covarda renúncia.

Si esguardem el cas misteriós dels dos germans Van Eyck, que moren enduent-sen el secret dels seus descobriments en la pintura a l'oli, i el cas den Palissy, amb els seus esmalts transparents, tornats a descobrir més tart, veurem que'l cas del pedagog, en matèries d'art, és cosa d'una veritable grandesa. Què podria decidir an aquests homes a voltar de misteri impenetrable les seves experiències i les seves obres, sinó un temor covard i mesquí? Solsament aquell que's véu segur al damunt de les seves propies obres i idees és capaç de cedir-les als altres, perquè ell sap que no's girarà contra seu, sinó que serà eternament seves en qualsevol esperit que habitin. El gran, aleshores, ajuda al petit, i el qui no ho fa és que no té idea de la seva grandesa, o pitjor encara, és que's véu petit davant del petit.

I an aquí, en el cas del meu mestre, en Francesc Galí, no solsament se tracta d'un pedagog, sinó d'una veritable vocació per la protecció, per l'ajuda fins al sacrifici, per l'ensenyança més generosa i pel bon concell i per la cessió de tots els beneficis que's posseeixen conscientment i per els que's coneixen sense posseir-los. Se tracte d'un veritable home generós i de gran talent, d'un home que sab ensenyar sense fórmules i que té l'habilitat de canalitzar les aspiracions de cada deixeble dins de les seves propies aptituds.

RETRAT, per Francesc Galí

FOT. MAS

En dies com els nostres, tant pròdigs en idees de pedagogia estètica banal, ell coneix, com ningú, el tremp de la seva feina, entre una veritable plaga de pedagogs, inútils o perniciosos. Ell, com ningú, s'ha obert pas entre la confusió present, de cara a una cosa clara, deixant de banda, a cantó, les fórmules mortes de les nostres escoles antigues, i a l'altre, els procediments moderníssims que, venint de l'Amèrica del Nord, havien d'ensenyar als fills desventurats dels pobles llatins com es dibuixa.

Què calia als homes joves del nostre temps sinó un home així, un home que posés els seus deixebles en contacte amb les coses del món i que cerqués en els llurs esperits la força que havia de despertar el nostre art del present!

Ell ha cercat i cerca encara, el tresor allà on encara pot palpar, i no ens ha volgut fer hereus de coses mortes. No ens ha donat fórmules per anar vivint a l'ombra de les coses exemplars, sinó que'ns ha fet sortir a la llum per una via lliure de vida o de mort, mentre les escoles ensenyaven a cultivar un tipus de pintura de moda, un tipus per als qui mai n'haurien tingut de propi, però també per als capaçs de crear-ne un de millor.

En canvi, en Galí és el desvetllador de les aptituds de cadascú; no el cerquin per mestre els qui vulguin anar disfregats de farça, ja sigui noucentista, ja vuitcentista. No dirà a ningú de quin color es pinten els arbres com en altres temps, ni li ensenyarà ço que sigui la moda del dia. Que no hi vagin els qui no vulguin passar per la vergonya de veure's amb la seva pròpia cara; però que hi corrin aquells qui, essent joves encara, i necessitats de consell, no esperen altra cosa de ningú sinó d'ells mateixos, perquè amb en Galí hi trobaràn, no l'home qui ensenya el que sab, sinó el qui ensenya a saber.

JOSEP ARAGAY

DIBUIX AL CARBÓ, per Francesc Galí

FOT. MAS

A CÀN DALMAU

FRANCESC GIMENO

EL temps garbella. I de l'obra de la passada generació ja s'ha començat a fer-se'n tria.

Molts alts prestigis que gaudíen d'aparent solidesa han anat per terra. I de la seva obra ufana quasi no'n queda rastre ni senyal. Prompte s'han mustigat les fresques flors d'ahir. Nascondes dins l'estufa en un ambient d'artifici, en lloc d'haver-se fet en plena natura, no han tingut forces per aguantar-se quan ha passat una corrent d'aire pur. D'altres n'hi ha hagut, en canvi, que, havent fugit de tots els convencionalismes i dels fàcils èxits, han sabut aguantar-se, dins l'ignorància de la gent, fresques i xamoses. D'aquestes últimes ha estat la d'en Gimeno, un home que, quasi aïllat, sense mantenir contacte ni amb el medi ni amb l'ambient, ha anat treballant sense gaires preocupacions per procurar-se un repòs espiritual.

En Gimeno és del temps d'en Gaudí, i quasi podríem dir de la seva corda. En Gimeno hauria pogut florir quan triomfava el delicat esperit d'en Vayreda i conseguia èxits en Martí Alsina. Més fort que tots els de la seva generació, més personal també, no va seguir la corrent pública, desviant-se del seu llit. Va tenir els seus dies de petita gloria — un obrir i tancar d'ulls — una manifestació artística a l'Ateneu, algú que altre encàrrec. I aquí s'aturà la seva carrera artística. Apartat completament de tot moviment i de tot contacte, va buscar — desenganyat de la vida, escèptic — en un ofici

manual la manera de viure. I va demanar a l'art ajuda, descans. I l'art ha sigut tot el repòs de la vida d'en Gimeno. Els petits instants d'oci que deixa la setmana, la festa dominical tota per entera consagrada a les seves pintures i als seus dibuixos, que s'anaven amontonant, quietosament, dintre l'humil·líssim quartet d'estudi.

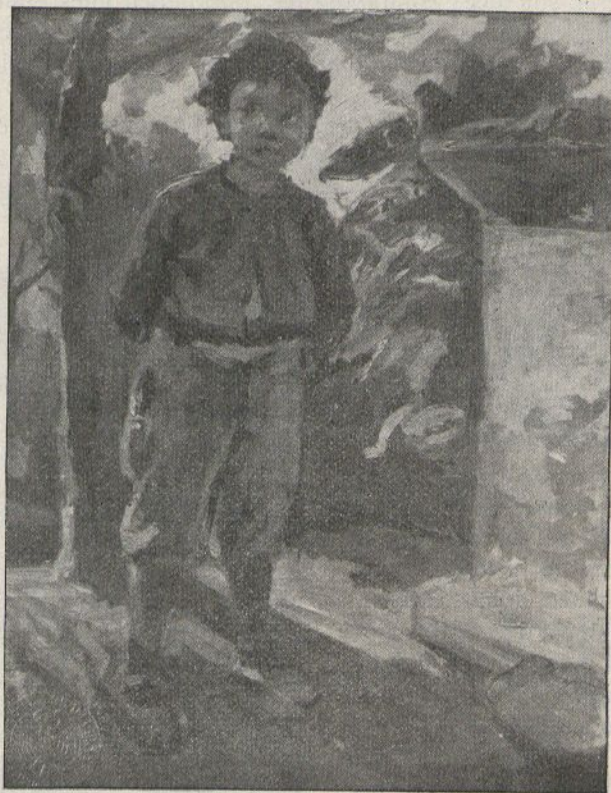
No faltava allí gent que'l seguís, sense delatar-lo. No faltava gent que s'apropiava, per l'engany, del fruit del seu treball, per mercadejar-lo, allà lluny, en terres estranyes. En Gimeno, home estoic, restava incommovible i seguia pel mateix viarany estret que havia escollit per entre mig del bosc, sense dornarse compte que tenia alè per anar amplament pel millor camí ral.

En Dalmau ha fet ara l'obra meritíssima de reparar la injustícia comesa, traient de l'oblit a en Gimeno i posant a la llum pública algunes de les seves obres salvades del naufragi, els seus dibuixos forts, traçuts, amples, i les seves pintures on el pinzell ha sigut ben untat. L'obra d'en Gimeno podrà doldre d'un defecte d'educació, mes no de tècnica ni de sentiment. Potser es va ressentir d'algunes

preocupacions de l'època, però hem de confessar que va ésser superior a l'ambient que'l rodejava. Les seves pintures de figura donen clara idea d'una delicada manera de fer; els seus paisatges a l'oli, fets molts d'ells amb colors pastats pel propi artista, són amplis, exuberants. Queda rica la materia. En els dibuixos del port i de Barcelona vella queda acusat el seu gran domini de l'art.

El nom d'en Gimeno s'havia de reivindicar. Era de justícia.

R. J.

PINTURA A L'OLI, per F. Gimeno FOT. MAS

DIÀLEGS

UN LLIBRE D'EN TORRES GARCIA

N artista dilecte, en Torres García, teoritza sobre estètica. I del monòleg que entaula amb sí mateix davant l'espectacle de les coses, en fa diàleg. El diàleg d'en Torres García no és socràtic; no són idees contraposades, que lluiten unes contra altres, amb discòrdia, essent-ne dues les raons, per a millor cercar la veritat. Es una conformitat unida.

Diàlegs, editat ara, en un llibre fet amb molta cura, bellament rel·ligat, ve a ésser una continuació, però ampliada, de *Notes d'Art*.

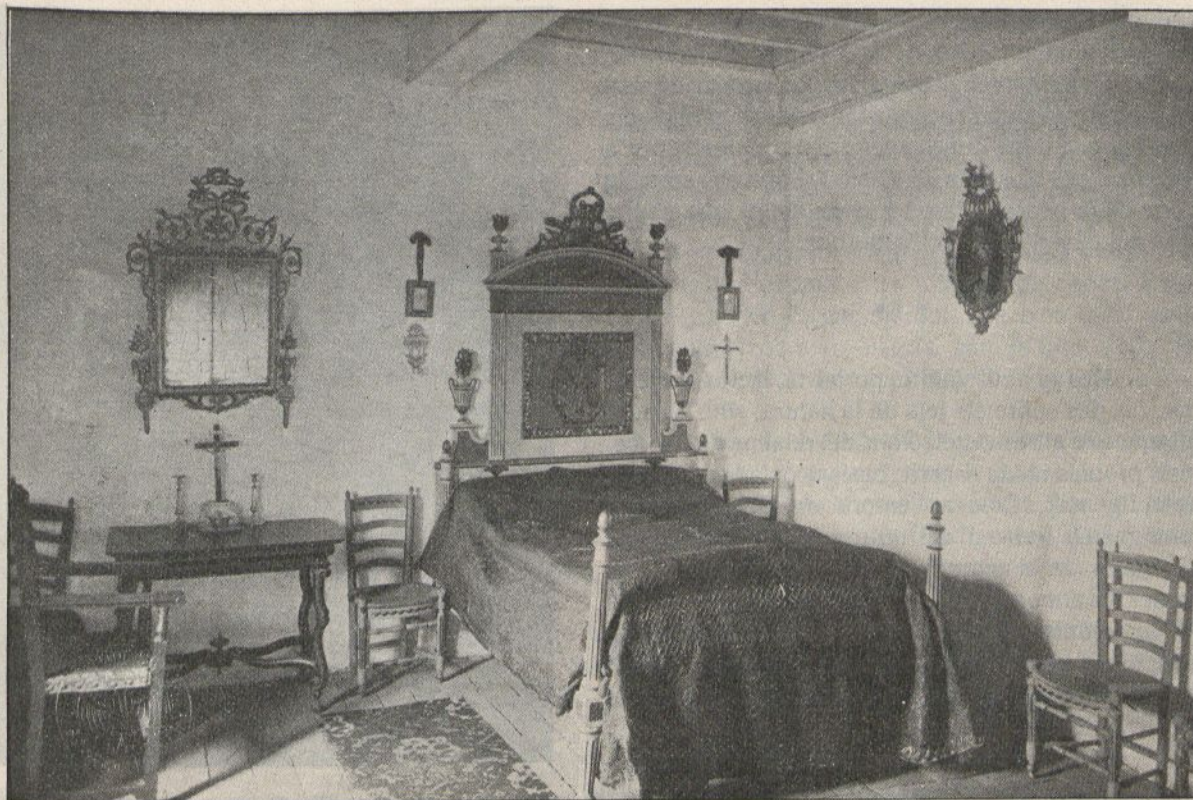
Com a mostra de l'estil de les idees de l'artista, transcribim un capítol del nou llibre.

— «Busquem lo etern en lo nostre, com varen fer els grecs. Això és tot lo que us volia dir. Continuem d'aquesta manera la tradició mediterrània — ja que debem continuar-la — pensant que altre camí no hi ha, sinó el posar els ulls en aquestes coses que cada dia tenim al davant. Mirèu, aquesta dona que porta un feix de llenya al cap, quin moviment més airós en el caminar, i quina posa més equilibrada! No hi ha res en ella que no sigui perfectament lògic, i, per tant, veritat. El braç enlaire, per a sostenir el feix, i l'altre, apoiat al costat per a equilibrar el pes; l'ondulació dels plecs de la roba; el color fosc, de cara i braços; les tints grises del vestit; el mateix feix de llenya, acabada de tallar del bosc; tot això plegat, i cada cosa per sí, no són prous elements per a crear una bella figura? Elimineu, doncs, el reste, que tant se val—no com fan els decoradors moderns, esborrant el detall i deixant les figures planes, doncs la simplificació ha d'ésser un treball d'esculliment entre lo essencial i lo que no ho és, és a dir, treball de l'enlluiment i no del pinzell — i aixís, simplement, servint-vos de les regles que dona l'art, amb vostre afinat sentit de proporció, realitzareu el miracle de fer quelcom de tant clàssic, com una Venus o un Apol, que jo us asseguro no varen sortir d'altre lloc, sinó, com aquesta rítmica figura vostra, de la natura. A menys que us volguèu perdre i confondre, entre'ls esperits refinats, que per compte de viure en aquest món, us diria que viuen als llims. A tal extrem és mancat de veritat, fantàstic, artificial, alambicat i quintaessenciat lo que fan! Mes vindrà el garbell, que és el temps, i jo us asseguro que de totes aquestes belles preciositats, no'n restarà ni una! Déu us fassi profeta, perquè, tant com a vos, m'enutja aquest pseudo art d'esperits afemellats.»

La Sala de la Cambra d'Estat
a Can Cabanyes (Argenton)

FOT. MAS

Dormitori a Càn Cabanyes (Argentina)

FOT. MAS

ELS MOBLES

Hi ha una cosa fatal, inevitable en la vida, i és aquesta de l'expressivitat de les coses que hi creixen i que hi viuen. Al fons de cada una de les formes múltiples i diverses que poblen el món, hi ha l'encant d'una secreta intel·ligència que'ls dóna el gest o els modifica l'actitut. De dalt dels astres a baix, en les fondaries on es formen les cristal·litzacions, tot es mou, vivificat per un sentit regulador que porta les coses a formar-se. Neix el bri dins l'immensitat de les vegetacions i ja és inconfundible. L'arbre i la muntanya, aquell camí i aquell altre camí, aquella font i aquell riu... tot té una mena d'individualitat gloriosa, tot va adelerat cap el seu fi, i totes les formes de les coses són actituts cap el fi de quiscuna d'elles.

Aquesta poderosa individualitat de les coses és tant clara com la llum del sol que ens les fa veure. L'infant coneix aquell arbre i l'altre arbre, i el pastor, com l'astrònom, aquell estel i aquell altre estel. El pescador i el marí, per les corrents arriçades de l'aigua blava, sab on és, i el pagès amb la llum ens diu l'hora.

Tot és caracteritzat, divinament caracteritzat, per un senyal de vida interior. Hi ha com un palpit de mil diverses existències que va fent quiscuna el seu fet dins l'harmonia de la natura, i per damunt dels principis generals, del calor, el moviment i la força, hi ha les formes que d'ells neixen, les formes que se'ns posen davant dels ulls, pel mitjà de les quals coneixem les coses.

No en và les coses prenen forma. La forma és el resultat immediat de la vida, és la disposició que la matèria pren per a existir, és lo amorfe anant cap a l'organitzat, la secreta i invisible intel·ligència de Déu que dóna armes a les seves criatures per a defensar-se. L'espasa fina del bri que atravessa la terra de la pedra o l'arrel hirsuta del pi que s'obre pas pel clivell eixut de l'alta roca.

* * *

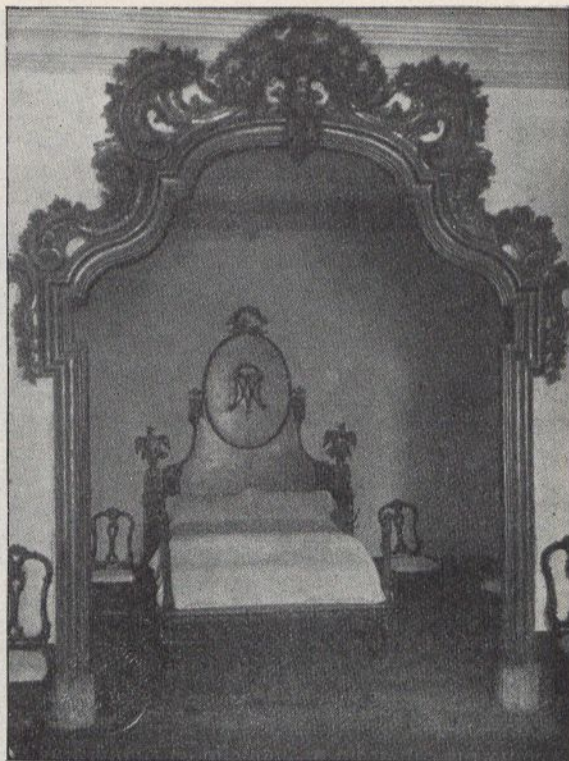
Mes jo avui voldria portar-te, lector, a meditar, no pas sobre els fets de la natura, sinó damunt d'aquestes altres vegetacions del reialme de l'home, més propies al teu esperit, i més acostades a la teva intel·ligència. Com a l'entorn de Déu les coses prengueren forma i del no-rès eixiren les divines harmonies de la natura, entorn de l'home han nascudes les harmonies de l'art. Diria's que al capdavant de la orgànica complexitat del món natural el Creador hi va posar l'home per què amb el seu esperit tingués cura de portar les creacions naturals vers la seva altura.

Perquè, si medites, veuràs com són les coses de la natura aquestes que fan l'obra d'art. Com és el marbre i la pedra, i el calor de cada cosa, ço que l'home pren per a portar-ho a l'altura de la seva ànima.

Entrada de la Masia Güell
(Santa Coloma de Cervelló)

FOT. MAS

Arcova a Càn Dalmau (Sitges)

FOT. MAS

Així han nascudes les ciutats, boscos de pedra i les cases humils dins el paisatge, com si la terra i els arbres, impulsats per un esperit, s'anessin tornant murs i teulada, finestres i porxets, divinament armats per a existir, modelats sota els vents i les pluges, igual com ho són les coses inferiors del regne vegetal que creixen encara al seu voltant, i per això harmònicament agermanats amb elles, divinament armonitzats per la llei d'un mateix origen.

Es repeteix cada dia el fet complementari de la creació. Déu va posar al món el llevat, i l'home per què fes el pa. I cada dia veiem com es va axamplant l'obra de Déu, i com les matèries van ascendent a una divina altura, i el sò es torna música, i la pedra temple i casa, i la fusta moble, i els colors armonia, i neixen aquestes creacions noves que són com una transposició del paisatge a l'esfera divina, i de forces cegues que eren, fent el seu fet per la inèrcia de l'impuls primari, passen a la categoria de sers intel·ligents, directament abocats sobre el nostre esperit, aptes per a comunicar-se amb nosaltres.

Es la matèria, injectada per l'esperit de l'home, ço que fa l'obra d'art. No és l'home aprofitant les matèries per a dir una sensació, sinó la

materia expressant-se per ella mateixa i, per tant, conservant en aquesta nova categoria tota la dignitat de la seva naturalesa.

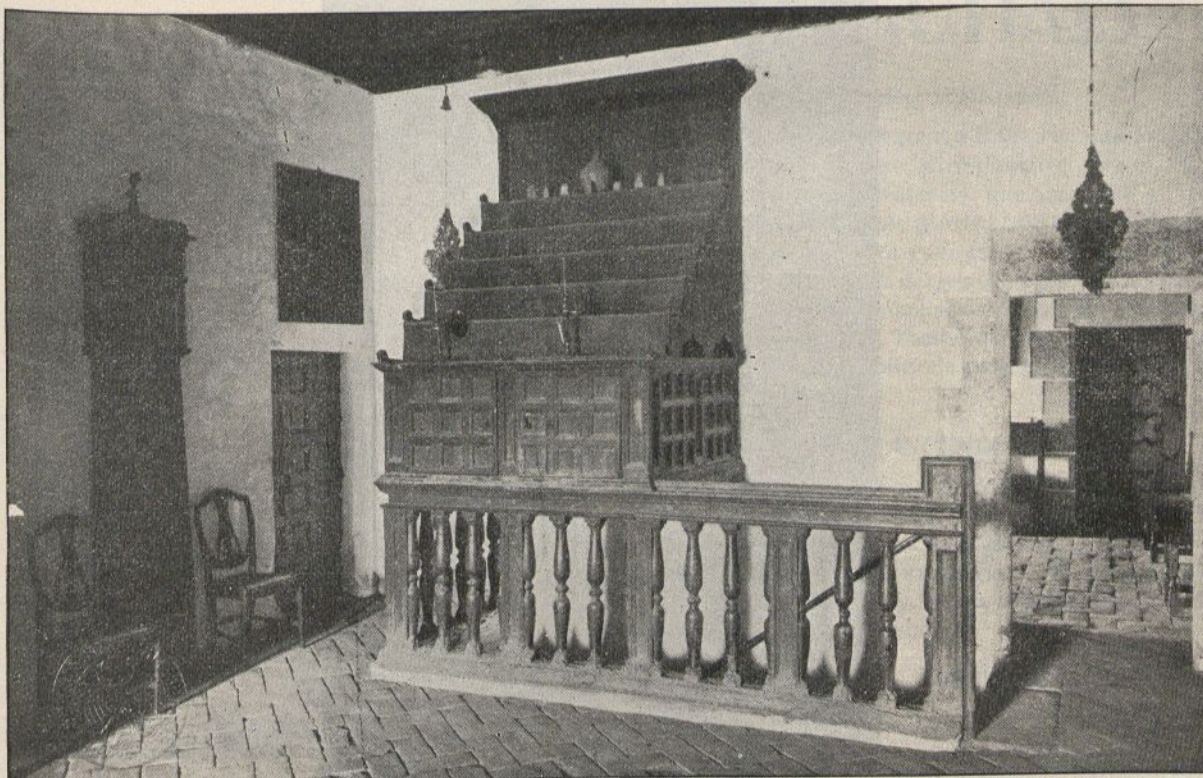
* * *

Vina, entra a la casa. i veuràs com tot ço que hi ha dintre és fill de la terra. Tant bon punt passis l'arc del portal, trobaràs, al fons de l'entrada, l'escala adelerada que s'enfila. L'escala és un camí de pedra amb tot de graonets que van fent el seu fet cap a dalt i no paren fins que't duen a la sala. Allí trobaràs les cadires; cadascuna, amb un gest femení com de falda maternal, et convida a la teva complacència. Sota les vigues del sostre elles s'estàn pacíficament, complint la seva existència. Eren amb les vigues, potser nascudes d'un mateix rengle d'arbreda, i a les vigues els donaren una forma i a elles una altra, i, posades en diferents posicions, les unes fan l'esforç de l'aguant i les altres el del repòs. Però encara són fusta. L'home, al donar-los la nova forma intel·ligent, no va pas oblidar que eren fusta, i els manà fer ço que era apte a sa natura, i per això elles ho compleixen amb alegria, amb la franca alegria del qui en el treball, més que l'esforç anorreador, hi retroba l'exercici que enrobusteix i perfecciona la seva aptitud.

Així, al través de les cambres hi trobaràs tot un món de formes intel·ligents que s'expressen, que t'expliquen la llur funció, i en quiscuna d'elles reconeixeràs el seu ser primari, revestit del color d'una nova individualitat. Tot parla, dins les cambres, i en el silenci de les hores sentiràs que les coses que't volten et fan la confiança del seu existir. Avui encara els vells mobles familiars ens diuen, amb la seva muda presència, les coses de la teva història, i en veritat, aquestes converses sols les pots tenir amb criatures intel·ligents com són ells.

La calaixera en el recó de la cambra diu: jo soc la calaixera on la padrina guarda la roba perfumada. I salta el llit: jo soc aquell damunt el qual florí l'arbre frondós de cinc generacions. I cadascun, amb el seu gest propi, parla de ço que ha complert i t'ofereix la continuació de les coses, posant-se diligent al teu voltant.

* * *

Detall de la gran sala-menjador de Càn Cabanyes (Argentina)

FOT. MAS

Jo pregunto a la fredor dels temps per què, ara, aquests nostres pobres mobles no parlen com abans a l'esperit. Mira, lector, les nostres cases. Heusaquí el saló de la marqueseta casada de poc, que s'escarraça en evocar-nos Versailles dins un pis de l'Aixampe. Bon Déu! per què aquestes cadires s'empenyen en explicar històries pretensioses de la Cort dels Lluïsos que no saben més que de «oïdo», i resten sense dir-nos res del bosc frondós d'on varen eixir; i adelerades amb explicar-te malament un quadre de costums antigues, s'obliden de dir-te «sèu», com ho diuen aquelles tant franques de la masia o de l'antiga casa senyorial?... Heusaquí les nostres cases convertides en escenari de la història universal. Ai pobre ebanista, que ja no ets l'home ascendint les coses del paisatge a una més alta realitat! Ara ets un constructor de quadres d'història, ara ets un dèspota que trenques arbres, i els serres, i els esmicoles, i els tritures, i els forades per a fer una cadira Lluís XVI. Què sab, l'arbre, de Lluís XVI? L'arbre sab que és de fusta, i les cadires, amic, no han de ésser d'istil, sinó de fusta.

Deixa parlar les coses del que són i del que fan, i no pensis amb istils. La forma la pendrà complint l'ofici; i quan l'hagin presa, afinala, acusala, que cada element sigui ben apte per a fer el que ha de fer, i així, si les coses volen, neixerà l'istil; i si no vol néixer, que no neixi, que mentres les coses s'fien vives i expressives no'ns fa cap falta. En general, volem complicar la vida i se ens diu que la història passa sobre nosaltres, però jo us dic que el que hem de fer no és pas repetir la història, sinó continuar-la, fer-ne una de nostra, i això es fa fent coses vives, per què sols les vives passin a la immortalitat.

JOAQUIM FOLCH I TORRES

SAR TON

Detall del menjador de Càn Saborit (Argentina)

FOT.
MAS

L'HERMEN ANGLADA

AL Palau de Belles Arts, ocupant tres sales, exposa la seva més completa obra l'Hermen Anglada, artista contemporani de més exuberància colorista, de més exaltada imaginació. Es tota l'obra que exposa una gran fantasia; mes una gran realitat i una forta vida. L'artista ha creat les figures tumultuosament; el pintor ha treballat la matèria, donant-li riquesa. Hi ha carns que semblen nacars i esmalts; hi ha troços de pintura que tenen la qualitat de decorativa ceràmica.

Dos grans plafons; un de gitanada en disbauxa i l'altre de guirnaltes i minyones. Aqueix plè de color viu i fresc; l'altre amb certa negror de *sabat*. Rondalles i gropses, dones i caballs. La nota virulenta dels mantells. Tot lo pintoresc... Mes ja en parlarem de tota l'obra en el nombre pròxim de VELL I NOU.

A la porta de l'Exposició hi haurà guixeta. Tot quant se recaudi ho destina l'Anglada a els orfons i desvalguts dels artistes francesos morts a la guerra.

EL PERILL DEL "DILETTANTISME"

HEM arribat, per tortuoses vies, a un punt del dret camí, i cal ara no abandonar-lo. Si en els homes d'art hem d'exigir sòlida labor, també en els altres gran discreció i mesurat judici.

Res de *dilettantisme*. Sòlida, reflexiva i treballada opinió, amb plena consciència de gran responsabilitat. Cal un esforç per a entendre en tota cosa, i no és pas l'art de les més insignificants i banals....

Museus, llibres, revistes d'art, conferències, excursions, viatges.

Treball, estudi, mètode, insistència.

Això és el que volem a casa nostra.

El *dilettantisme* superficial, la intuïció mandrosa, l'enciclopedisme funest, la irreflexiva crítica sense preparació de cap mena, sense rudimentària coneixença ni ben dirigida educació, són els més grans perills de l'actual moment.

JOAN BORDÀS

Arquitecte.

ANTIGUITATS

MUSEU ARQUEOLÒGIC

Dintre de poc quedarà creat a Bilbao un nou Museu Arqueològic, instal·lant-se provisionalment en el pati central de l'edifici de l'Audiència, que abans fou utilitzat com a taller de l'Escola d'Arts i Oficis. Es tracta de reunir allí tot lo que avui està escampat per la regió, exposat a les inclemències del temps i a les injúries dels homes: creus, capitells, túmuls, pedres mil·liars, escuts, ídols, pedres venerables. També acoblarà, dintre de lo possible, tot quant guardin els particulars d'objectes d'art i d'interès històric.

D'UN INCENDI

De l'incendi de Las Salesas de Madrid s'ha pogut salvar un quadre d'en Ribera, mes ha quedat destruït un preuat Crist, d'Alonso Cano, malaguanyada obra. Era una de les poques de valú que hi havia dins el Palau de Justicia madrileny, on les decoracions murals i pintures eren força mediocres.

ESCULTURA VALENCIANA

Ens diuen de València que l'intel·ligent antiquari En Joan Iborra ha adquirit darrerament dues estatuës al·legòriques, tallades en fusta, procedents del palau del Marquès de Dos Aguas. Són obres de l'escultor valencià Bergara, comparables amb les millors obres dels

Quadre atribuït a Valdés Leal
adquirit per En Josep Dalmau

FOT. MAS

grans mestres. Aquestes escultures servien de basament a l'escala principal del palau. Les escultures són d'un tantany més gros del natural.

Es parla a València d'aixecar un monument a En Bergara, les obres del qual són una revelació de l'escultura clàssica valenciana.

ADQUISICIONS

Els germans Juñer-Vidal han enriquit la seva col·lecció amb alguns exemplars de pintures del segle XVI, força interessants.

— En Ignaci Abadal, col·leccionista de bacines, de qui ja vàrem parlar, acaba de completar el conjunt que posseeix amb deu o dotze exemplars més, curiosíssims.

— El delicat artista en Marià Andreu ha fet varies compres, podent remarcar, com a més interessant, un capitell i un cap romà.

— L'artista líric senyor Miracle ha adquirit, a València, una escultura de talla, de l'escola de Montañès.

En Miquel Utrillo acaba de fer una adquisició de molta valúia, destinada a Maricel, de Sitges.

Ha comprat, pagant-ne 5.000 pessetes, un retrat pintat per en Vicens Lòpez, pintura que's pot considerar com una de les millors d'aquest mestre.

El retratat és el canonge Liñan, comissari que fou de la Creuada, i després bisbe de Segorbe, personatge molt popular a València per haver-hi portat les aigües. Es coneixen molts retrats d'aquest eclesiàstic, ignorant-se si són del mateix Vicens Lòpez o bé còpies. Cap d'elles arriba, ni de molt, a poder-se comparar amb la tela adquirida per l'Utrillo.

SUBASTES

Amb una subasta, tal com s'havia anunciat, va ésser rematada l'Exposició de quadres antics haguda darrerament a *La Cantonada*. Dos dies va durar la subasta, veient-se sempre molt concorreguda. Alguns dels quadres foren molt disputats. Entre els concurrents i adquiridors de quadres, recordem els senyors Baró d'Oller, Lluís Garriga, de Olano, Edmón i Josep Metzger, Adrià Batlle, Rosende Ginestà, Víctor Galdó, Alfons Bonnany, Miquel Utrillo, germans Juñer, Josep Aragay, Dr. Shaffer, E. Font, Alexandre de Riquer, Domingo Carles, J. Costa, Bonaventura Calvet, Eribert Sala, J. del Castillo, Moliner, Goula, Francesc Iranzo, Pere Carvajal, Pere Pascual, J. Martí Sivre, Artur Ramón, de Reus, Mad. Olivier, i altres molts que no podem recordar.

EL VIATGE D'EN JUNYENT

L'Oleguer Junyent és el verdader tipu del català rodamón, de l'artista inquiet, que sempre té desperts els ulls i preparades les cames per anar a veure, a fruir i

a cercar coses formoses i noves. Cap a Sevilla ha anat, darrerament, i ha recorregut llocs ignorats o poc coneguts, entrant pels convents quiets que custodien riquesa artística ignorada.

De Sevilla, marxant cap a Itàlica, ha sabut aturar-se — cosa que molts ignoren — a l'església i monastir de San Isidro del Campo, prop del poblet de Santiponce, en el lloc on hi hagué una ermita muzàrabe. Tot i estar força enderrocat, ofereixen un grat encant l'atri, les naus del temple, la sagristia, la sala capitular, el refetó, el Pati dit dels morts, el Pati dels frescs. Rica la porta d'estil mudèjar, ric, sobretot, el retaule de l'altar major de la nau primitiva, obra de Joan Martínez Montañès, feta a l'estil de la primera restauració romànica. En Junyent hi va saber fruir tot el grat encant dels patis dels Morts i dels Evangelistes. Entre altres preciositats artístiques va poder admirar el sepulcre de Don Alonso Pérez, de Guzmán el Bueno i de Donya Maria Alfonso Coronel, un retaule del segle XV representant Nostra Dòna, amb Santa Bàrbara i Santa Catarina, i una estatueta de la Verge, de terra cuita, obra molt característica del segle XV. Molt poc conegut, el monastir és digne de visitar-se quan se fa una excursió cap a les ruïnes de Itàlica, cantades per Rodrigo Caro.

En Junyent, durant el seu viatge, ha fet adquisicions per la col·lecció: entre altres coses una escultura de temps de Goya, representant una *maja*, molt bonica de color; un test d'Alcora, de la bona època, del segle XVIII; una escalfeta de coure del segle XVI; una arqueta de fusta daurada i policromada del segle XVI. Tot això fent referencia a lo vell i al viatge.

En quant a lo nou, podem dir que ha adquirit una formosa pintura d'en Joaquim Sunyer.

NOTICIES

L'Esteve Monegal ha inaugurat a *Athenea*, de Girona, una Exposició d'escultures, força interessant.

Ha quedat reformada la Sala de Murillo del Museu de Sevilla, passant els quadres de l'autor de la Concepció, en lloc convenient, a la part del presbiteri de l'antiga església de la Mercè. En el restant del saló, o siga a la nau del temple, hi han posat obres d'en Zurbaran, Roela, Herrera el Vell, etc. La llum diuen que és bona i l'aspecte plaent.

S'ha inaugurat a Madrid l'Exposició de Belles Arts. Sonen per ara el noms de sempre. I res es diu de remarcable.

A en Frederic Beltràn l'obligaren a canviar el nom d'un quadre que titulava *La maja marquesa*. L'autor s'hi va negar. El quadre ha estat rebutjat, diuen que per haver-hi un nu. Això ha donat lloc a no pocs comentaris, fent-se, per tant, l'elogi de l'obra.

Han mort a la guerra, lluitant com a bons soldats en els boscos de l'Argona, el pintor francès Henry Georget i l'escultor Julià Lorieux.

Sir Hugh Percy Lane ha estat un dels homes que més han influït en la propagació de les modernes escoles de pintura. En Lane havia fundat a Dublín un Museu modern en el qual figuraven, excel·lentment representats, tots els noms gloriosos dels pintors artistes, des d'en Jonkind i Constable fins a en Manet, Degas. Sisley, Pissaro i Cézanne.

En Lane havia reunit la majoria de les obres, adquirint-les amb el valor dels quadres antics que comprava a baix preu i venia per quantitats prodigioses. Ell havia ofert la col·lecció al municipi de Dublín. Era el director constant de la selecta col·lecció moderna. Al mateix temps va fer un lloc entre els aficionats anglesos per la pintura irlandesa, i el seu amor a l'art l'impulsà a regalar una col·lecció de pintures a la ciutat de Joan-nesburg, fins aleshores absolutament forastera a tota noció artística.

Aquest home, intel·ligent i després, ha mort encara jove, engolit pel mar en l'atentat de que ha sigut víctima el *Lusitania*.

Sir Lane coneixia perfectament la nostra terra i l'art català, estudiat en les nombroses visites que feu a Barcelona.

A Brighton s'ha inaugurat una Exposició d'art belga a la «Public Art Galleries», amb quadres vells i nous.

Entre els expositors figuren Emili Claws, Theo Van Rysselberghe, Victor Gilsoul, Laermans, Alfred Delaunoys, August Donnay, Franz Van Halder, Leon de Smet, Pere l'aulus, Jenny Montgny, Uytesschant, Farràn Khnopff, Lalaing i molts altres.

Cels Lagar. — Encara que fa pocs dies que en va cloure una a Càn Dalmau, no deixa de tenir un interès nou l'Exposició que ara fa a *La Cantonada* el pintor salamanquí Cels Lagar. Durant la seva estada a Girona no ha perdut el temps, sabent veure tot l'encant de la vall de Sant Daniel, de les torres de Sant Pere i de

Gerro hispano-moresc de reflexe metàl·lic FOT. MAS
trobat fa poc a Menises i adquirit pel comte de les Almenas

Sant Feliu. Aquests són els quadres més interessants que exposa, i que acusen un gran valor pel seu equilibrat conjunt, la seva composició constructiva i el seu color fresc. Es diria que de la paleta d'en Lagar els colors no es ressequen mai. Alternant amb les notes gironines, hi ha també algun apunt de la platja de Pekin i alguns dibuixos i impressions parisenques del ball Bullier.

— Mlle. Begue exposa un capet pastat amb terra de Girona, ple de ingenua gracia.

Han tornat del seu viatge per tots els centres productius de ceràmica d'Espanya, en Santiago Segura i el gran ceramista en Francesc Quer, les impressions dels quals reflexarem en un pròxim article.

Durant la passada quinzena han exposat teles a Càn Parés en Domingo Soler i en Rogeli López. El primer, en uns paisatges fets amb molta cura, demostra que treballa amb gust. En López, en mig de les notes de Besalú, algunes figures.

Veredict del Jurat del tercer concurs d'Arquitectura del Centre Excursionista de Catalunya.

Arqueologia arquitectònica:

Estudi complet d'un castell mig-egal de Catalunya.

— Premi de l'Institut d'Estudis Catalans al treball referent al castell de Prenafeta, presentat per don Josep M.ª Vives.

Monografia de la masia catalana. — Premis de don Josep Puig i Cadafalch, de D. C. A. Torres i de D. Juli Soler, al treball sobre arquitectura popular de la comarca d'Olot, original de D. Josep Danés Torras.

Col·lecció de plantes inèdites de construccions catalanes de caràcter religiós, civil o militar. — Premis de l'Arquebisbe de Tarragona i de la Diputació provincial, a la col·lecció d'esglésies presentada per D. Francisco Folguera i D. Lluís Bonet.

Col·lecció de fotografies de detalls d'arquitectura en els pobles de Catalunya. — Premis de la casa Parera, de D. Narcís Cuyàs, de la casa Fabre, del doctor Santacana i de la casa Thomas, a les col·leccions presentades per D. Francisco Folguera i D. Lluís Bonet.

Projectes i estudis d'Arquitectura:

Estudi complet d'una torra de recreu en un poble veí a Barcelona. — Premi de la Diputació a la torra de D. F. Folguera i D. Josep Danés. — Premi de donya T. A. al projecte dels senyors Rubió i Raventós. — Premi de la secció d'Arquitectura al projecte de D. Antoni Puig Gairalt. — Premi del Centre Excursionista de Catalunya al projecte de D. G. Bergós.

Dibuix per a un arrimader de reholes. — Premi de la casa Pujol i fill, a D. B. Caballol.

Dibuix per a reholes hidràuliques. — Premi de la casa Bulet, Cervera i Companyia, al senyor Guinart. — Segon premi de la mateixa casa al lema «Olaf».

Projecte de barana amb balustrades i aplicacions forjades. — Premi de la casa Ballarín i Companyia, al lema «Balconatge».

Projecte de paper pintat per a un menjador. — Premi de la casa Osma, al senyor Garí.

Barcelona, abril 1915. — César A. Torres, J. Domenec Mansana, I. Puig Boada, Adolf Florensa, Joaquim Folch i Torres, J. Martorell.

El Círcol de Belles Arts ha obsequiat amb un banquet als germans Oslé per haver sigut nomenats jurats de l'Exposició Nacional de Belles Arts, a Madrid.

L'acte fou molt concorregut.

A la galeria del Faianç Català, exposa quadres de costums i tipus catalans Felicià de Myrbach, titulat artista parisenc. Fa bé de no titular-se francès, perquè rès acusa en les seves obres l'escola francesa. Encara que no solem veure-hi tampoc la filiació parisina.

L'artista ha tingut ulls per a veure el tipus catalans, més no esperit per a recollir l'ambient de Catalunya. Aquells carreters, aquells pagesos ja tenen les línies i la sisueta dels nostres; mes aquell Areny de Girona, per exemple, tot ho és abans que l'Areny. I és que en art lo de menys són les línies exteriors de les coses. I a més, lo pintoresc poc valor té.

En Forain i l'Avel Faivre han organitzat a París una exposició humorística de la guerra, reunint-hi composicions des de la sàtira violenta al bon humor irònic. Hi prenen part, a més dels organitzadors, en Guillaume, Capiello, Huard, Leandre, Metivet, Roubille, Sem, Steilen, Veber i Willette.

La tragedia no ha fet mai esborrar el somriure de la França. Es llei tradicional.

Al Petit Palais, de París, hi ha una manifestació artística a favor dels refugiats francesos i belgues i de l'obra de solidaritat pels artistes i literats desvalguts per la guerra. Es redueix a una serie d'exposicions. En una d'elles s'exposen les divuit tapiceries de la Catedral de Reims, que l'Albert Sarraut, ministre d'Instrucció pública, va poder salvar de l'incendi i del bombeig. Les dues més antigues daten del segle xv. El dibuix d'una d'elles representa el coronament de Clovis, i el de l'altra, el siti de Soissons per Clovis i els seus soldats. Hi figuren també més de duescentes obres d'art belgues retirades de la regió de l'Iser. Unes dues mil peces de puntes antigues — la més grossa col·lecció del món — portada per Mad. L. E. Rigaud.

Després hi haurà tombola. Han donat els artistes més de 500 obres.

L'Exposició que a la Brann-Gallery, de Nova York, ha fet en Pasqual Monturiol, ha resultat un aconeteixement gros. *New York Herald, The Sun, The World, The New York Press*, parlen amb elogi del pintor català.

Un crític diu que els ulls dels catalans, sapats i forts, parlen de l'optimisme del poble mediterrà, l'ànima del qual tant admirablement interpreta en Monturiol.

En Monturiol treballa de ferm a Nova York.

Ambrosse Vollard ha reunit en un gros volum tota l'obra completa d'en Paul Cézanne. Cent seixanta reproduccions en negre i cinquanta sis heliogravats.

Imp. E. Gabañach, S. en C. — Diputació, 308 — Barcelona

LA CANTONADA
CORRIBIA 7.
ANTIGUITATS
COMPRA-VENDA

J. MORAGAS

Compra, venda i exposició d'objectes d'art antic

Plaça de la Catedral, 2 bis
BARCELONA

J. LLONCH. PALLA 17.

LLIBRES I GRAVATS
ANTICS - COMPRA I VENDA
ANTIGUITATS

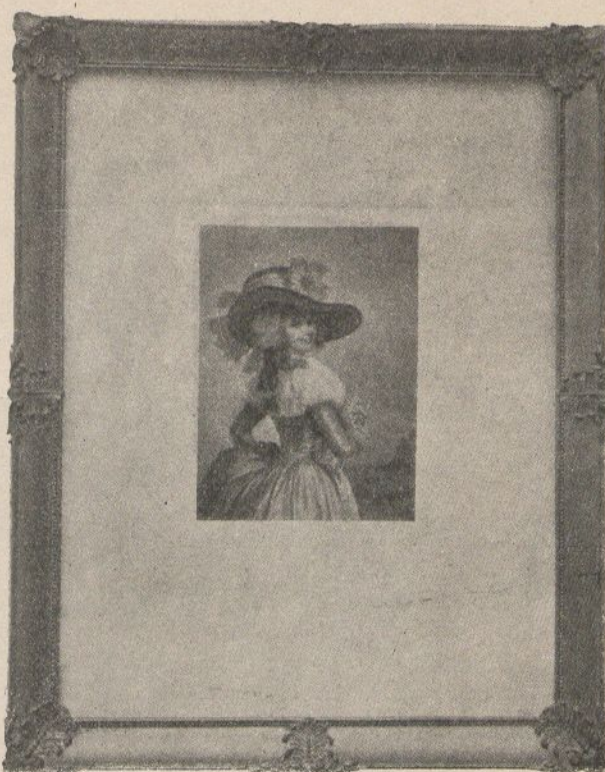
Per anuncis an aquesta revista, a l'Administració, Portaferrissa, n.º 17
Llibreria - Barcelona ::

A. CLOSA
ANTIGUITATS PLASSA NOVA 5
COMPRA I VENDA * CAPELLANS 2 PRAL

**VELL
I NOU**

REVISTA QUINZENAL D'ART

PREU DE SUBSCRIPCIÓ:
TRIMESTRE 1'50 PTES.

 **MARCS I
GRAVATS**

LA PINACOTECA

**CORTS CATALANES, 644
BARCELONA**

A. LLUCH i J. OLIVA

Obrador de daurats i decoració antiga i moderna. Restauració d'antiguitats

MALLORCA, 286, BAIXOS
.. BARCELONA ..

FAIANÇ CATALÀ

SANTIAGO SEGURA, S. EN C.

Marbres ✧ Vaixelles ✧ Perfumeria
Antiguitats ✧ Cristalleries ✧ Bronzes
Bomboneres

TELÉFON 1884

GRANVIA, 615 :: BARCELONA